

W. V.

"Theory and Method in the Social Sciences", Arnold M. Rose, Minneapolis 1954 : [recenzja]

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 2/4, 749

1957

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Redaktorzy dzieła stwierdzają w przedmowie, że brak dostatecznych opracowań osiągnięć naukowych poszczególnych narodów Związku Radzieckiego zmusił redakcję do ograniczenia się do nauki rosyjskiej. Poważnych trudności nastreczyły niezbyt dobrze zbadane wczesne początki nauki rosyjskiej.

Tom I zawiera trzy działy: okres do końca XVIII wieku, wiek XVIII, pierwszą połowę wieku XIX. Każdy dział rozpoczyna się wprowadzeniem (napisanym przez W. P. Zubowa) zawierającym ogólną charakterystykę stanu nauki i techniki światowej danego okresu, charakterystykę rosyjskich warunków społeczno-ekonomicznych epoki, dominujących ideologii oraz stanu organizacji nauki. Poszczególne rozdziały następujące po wprowadzeniu dotyczą: matematyki, mechaniki teoretycznej (rozdział ten nie występuje w okresie najwcześniejszym), astronomii, fizyki, chemii, geologii, geografii i biologii. Rozdziały te opracowali specjaliści przedmiotu, a więc dzieje rozwoju matematyki napisał A. P. Juskiewicz, dzieje rozwoju chemii — N. A. Figurowski i J. I. Sołowjew itp.

Tom I dzieła nie nasuwał na ogół drażliwego tematu uczonych Polaków pracujących w rosyjskich zakładach naukowych. Niedopatrzaniu zapewne należy przypisać sformułowanie w przypisie s. 165 części drugiej tomu, nasuwające sugestie, że Jędrzej Śniadecki był uczonym rosyjskim.

E. O.

Arnold M. Rose, *Theory and Method in the Social Sciences*. The University of Minnesota Press, Minneapolis 1954, s. XII + 351.

Książka składa się z 22 artykułów, z których przeważna część była już publikowana w różnych czasopismach naukowych amerykańskich w latach 1946—1955. Porusza w nich autor szereg zaniedbanych na ogół zagadnień z dziedziny teorii i pracy badawczej nauk społecznych.

Dzieło stanowi próbę ogarnięcia całokształtu systemu socjologicznego w celu stworzenia przesłanek wszechstronnych badań w zakresie nauk społecznych. Trzeba jednak zaznaczyć, że poszczególne rozprawy nie wyczerpują przeważnie całości problematyki, lecz ukazują szerokie perspektywy kontynuowania badań we wskazanym przez autora kierunku.

Materiał ugrupowany został w pięciu działach: teoria nauk społecznych, pojęcie wartości w badaniach z zakresu nauki o społeczeństwie, wkład teoretycznych założeń socjologicznych do różnych nauk o społeczeństwie, metodologiczne zagadnienia socjologii oraz zagadnienia techniki badań socjologicznych. Jedno studium poświęcone jest zagadnieniu struktury społecznej (Dobrowolne Stowarzyszenia we Francji).

Książka stanowić może pożyteczną lekturę zarówno dla pracowników naukowych, jak i dla pragnących pogłębić swe wykształcenie teoretyczne praktyków—psychologów, ekonomistów, prawników itp.

A. M. Rose jest autorem wydanych w ostatnich latach książek z dziedziny socjologii, z których szczególnie znane są: *The Negro's Morale* oraz *Union Solidarity*. Jest profesorem socjologii na uniwersytecie w Minnesota i konsultantem naukowym wielu placówek badawczych.

W. V.